

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 2 december 2005 (09.12)
(OR. en)**

15114/05

**PESC 1084
FIN 475**

NOTA

---

van:	het secretariaat
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	6749/05 PESC 159 FIN 80
Betreft:	Richtsnoeren inzake de implementatie en evaluatie van de restrictieve maatregelen (sancties) in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU

Voor de delegaties gaan in de bijlage de richtsnoeren inzake de implementatie en evaluatie van de restrictieve maatregelen (sancties) in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU, die op 1 december 2005 door de Groep raden buitenlandse betrekkingen zijn overeengekomen.

**RICHTSNOEREN INZAKE DE IMPLEMENTATIE EN EVALUATIE
VAN DE RESTRICTIEVE MAATREGELEN (SANCTIES)
IN HET KADER VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS
EN VEILIGHEIDSBELEID VAN DE EU**

<i>I.</i>	<i>Inleiding</i>	3
<i>II.</i>	<i>Beginselen</i>	4
	A. <u>Doelstellingen</u>	4
	B. <u>Juridische kwesties</u>	5
	C. <u>Doelgerichte maatregelen</u>	6
	D. <u>Lijsten van beoogde personen en entiteiten</u>	7
	E. <u>Vrijstellingen</u>	9
	F. <u>Uitwisseling van informatie en rapportagevereisten</u>	9
	G. <u>Verstriking of toetsing van restrictieve maatregelen</u>	10
	H. <u>Implementatie van resoluties van de VN-Veiligheidsraad</u>	12
	I. <u>Bevoegdheid</u>	15
	J. <u>Jurisdictie</u>	16
<i>III.</i>	<i>Standaardformuleringen voor rechtsinstrumenten</i>	17
	A. <u>Definities</u>	17
	B. <u>Wapenembargo's</u>	19
	C. <u>Restricties op uitrusting voor binnenlandse repressie en andere specifieke in- en uitvoer</u>	23
	D. <u>Inreisbeperkingen (visum- of reisverbod)</u>	24
	E. <u>Financiële restricties</u>	26
	F. <u>Jurisdictie</u>	30
	G. <u>Inbreuken</u>	30
	H. <u>Verstriking/toetsing</u>	31
<i>IV.</i>	<i>Monitoring en evaluatie van restrictieve maatregelen</i>	32
	<i>BIJLAGE I - Lijst van uitrusting die voor binnenlandse repressie kan worden gebruikt</i>	34
	<i>BIJLAGE II - Modellen voor het opnemen op een lijst van personen, groepen en entiteiten die aan restrictieve maatregelen onderworpen zijn</i>	37

I. Inleiding

1. Uit de uitgebreide ervaring van de Europese Unie bij het ontwerpen, implementeren, opleggen en controleren van de restrictieve maatregelen (sancties) in het kader van het GBVB¹ is gebleken dat het wenselijk is de implementatie te standaardiseren en de implementatiemethoden te versterken. Deze richtsnoeren² zijn bedoeld voor een aantal algemene kwesties en bieden een standaardformulering en gemeenschappelijke definities ten behoeve van de rechtsinstrumenten die worden gehanteerd om restrictieve maatregelen toe te passen. De richtsnoeren bevatten evenwel geen uitleg over het politieke proces dat leidt tot het besluit om die restrictieve maatregelen op te leggen dan wel in te trekken³.

De EU heeft voorts beste praktijken betreffende de daadwerkelijke uitvoering van beperkende financiële maatregelen⁴ opgesteld, waarin aanbevelingen worden gedaan voor de daadwerkelijke uitvoering van restrictieve maatregelen overeenkomstig de toepasselijke wetgeving.

---

¹ Zie website van de Commissie, lijst van geldende restrictieve maatregelen [http://europa.eu.int/comm/external_relations/cfsp/sanctions/measures.htm].

² De Raad heeft op 8 december 2003 een eerste versie van de richtsnoeren aangenomen (doc. 15579/03); op 16 maart 2005 werd een bijgewerkte versie aangenomen (doc. 6749/05).

³ Wat betreft de beleidsaspecten wordt gememoreerd dat de Raad op 14 juli 2004 fundamentele beginselen voor het gebruik van restrictieve maatregelen (sancties) heeft aangenomen (doc. 10198/1/04).

⁴ doc. 15115/05.

II. Beginselen

A. Doelstellingen

2. In het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid kan de Raad beslissen restrictieve maatregelen tegen derde landen, entiteiten of individuen op te leggen. Deze maatregelen moeten sporen met de GBVB-doelstellingen, zoals deze zijn beschreven in artikel 11 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU).
3. Bepaalde restrictieve maatregelen worden door de Raad opgelegd ter uitvoering van resoluties die door de VN-Veiligheidsraad krachtens hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties zijn aangenomen. Wanneer maatregelen resoluties van de VN-Veiligheidsraad uitvoeren, dienen de EU-rechtsinstrumenten strikt te sporen met deze resoluties. De EU kan evenwel besluiten maatregelen toe te passen die restrictiever zijn.
4. Algemeen gezien legt de EU restrictieve maatregelen op om een verandering teweeg te brengen in het beleid of de activiteit van het land van bestemming, een deel van het land, de regering, entiteiten of individuen, overeenkomstig de doelstellingen die in het gemeenschappelijk standpunt worden uiteengezet. Bijgevolg zal de EU die intrekken/aanpassen wanneer er zich vanuit het oogpunt van haar doelstellingen positieve ontwikkelingen voordoen. Indien mogelijk kan in rechtsinstrumenten waarbij restrictieve maatregelen worden opgelegd, melding worden gemaakt van stimulansen voor de nodige verandering in het beleid of de activiteit, voorzover deze sporen met de algehele strategie van de Europese Unie ten aanzien van het betrokken derde land. Van belang is ervoor te zorgen dat dergelijke stimulansen geen beloning inhouden voor niet-naleving.
5. Het doel van elke maatregel dient duidelijk te worden geformuleerd en consistent te zijn met de algehele strategie van de Unie in het betrokken gebied. Zowel de totaalstrategie als het specifieke doel moeten worden gememoreerd in de inleidende alinea's van het rechtsinstrument van de Raad waarbij de maatregel wordt opgelegd. De restrictieve maatregelen hebben geen economische motivering.

6. De rechtsinstrumenten zullen op gezette tijden worden geëvalueerd teneinde de doeltreffendheid van de aangenomen restrictieve maatregelen in het licht van de genoemde doelstellingen te beoordelen. Deze beoordeling zal door de bevoegde werkgroepen en comités van de Raad worden uitgevoerd, eventueel op basis van verslagen van de EU-missiehoofden.

B. Juridische kwesties

7. Zoals hierboven reeds is aangegeven, legt de Raad restrictieve maatregelen op in het kader van het GBVB. De Raad neemt eerst een gemeenschappelijk standpunt aan overeenkomstig artikel 15 van het VEU. De maatregelen waarin in dat gemeenschappelijk standpunt is voorzien, worden op het niveau van de Gemeenschap of op nationaal niveau toegepast. Maatregelen zoals wapenembargo's of inreisbeperkingen worden rechtstreeks toegepast door de lidstaten, die wettelijk verplicht zijn om in overeenstemming met de gemeenschappelijke standpunten van de EU te handelen. Andere maatregelen die gericht zijn op de gehele of gedeeltelijke onderbreking of beperking van de economische betrekkingen met een derde land, onder meer maatregelen betreffende het bevrozen van tegoeden of economische middelen, worden toegepast aan de hand van een EG-verordening die door de Raad wordt aangenomen op basis van een voorstel van de Commissie en die gebaseerd is op de bepalingen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (VEG)⁵. Die verordeningen zijn bindend en rechtstreeks toepasselijk in de gehele EG, en zijn onderworpen aan rechterlijke toetsing door het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg van de Europese Gemeenschappen in Luxemburg.
8. Bij het opleggen van de restrictieve maatregelen dient de juridische context te worden beschreven. Naast de desbetreffende bepalingen in het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap kan dit bestaan uit verwijzingen naar ter zake doende resoluties van de VN-Veiligheidsraad of andere toepasselijke bepalingen van het internationaal recht.
9. De invoering en implementatie van restrictieve maatregelen moet altijd in overeenstemming zijn met het internationaal recht. De maatregelen moeten de mensenrechten en de fundamentele vrijheden eerbiedigen, in het bijzonder de eerlijke rechtsbedeling en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte. De opgelegde maatregelen moeten altijd in verhouding staan tot het nagestreefde doel.

---

⁵ Artikel 301 in combinatie met artikel 60 VEG. In sommige gevallen kan ook artikel 308 VEG nodig zijn als rechtsgrondslag.

10. De restrictieve maatregelen dienen, zoals hierboven reeds is aangegeven, met name te worden opgesteld in het licht van de in artikel 6, lid 2, van het VEU vervatte verplichting voor de EU om de grondrechten te eerbiedigen zoals die worden gewaarborgd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en zoals zij uit de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten voortvloeien, als algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht.
11. De restrictieve maatregelen dienen tevens te worden getroffen met oog voor de internationale verplichtingen van de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, inzonderheid de WTO-overeenkomsten. De Algemene overeenkomst betreffende tarieven en handel (GATT) en de Algemene overeenkomst inzake de handel in diensten (GATS) zijn van toepassing wanneer restrictieve maatregelen gevolgen hebben voor de handel in goederen of diensten met derde landen. Artikel XXI van de GATT maakt invoer- en uitvoerrestricties mogelijk die ofwel van toepassing zijn op wapens en militaire uitrusting, ofwel worden opgelegd overeenkomstig verplichtingen uit het Handvest van Verenigde Naties tot handhaving van de internationale vrede en veiligheid. Artikel XIV bis van de GATS voorziet in een gelijkaardige uitzondering. Handelsbeperkende maatregelen die niet onder deze categorieën vallen, dienen te voldoen aan de voorwaarden van artikel XX van de GATT en artikel XIV van de GATS en kunnen in sommige gevallen onverenigbaar zijn met de WTO-voorschriften.
12. Indien EU-maatregelen strijdig zijn met de internationale verplichtingen van de EG of haar lidstaten, kan het zijn dat er een gemeenschappelijke aanpak van dergelijke conflicten moet worden ontwikkeld.
13. Bij besluiten over restrictieve maatregelen is het zaak na te gaan welke maatregel of welk pakket maatregelen het meest geschikt is.

C. Doelgerichte maatregelen

14. De genomen maatregelen dienen te zijn gericht tegen degenen waarvan is vastgesteld dat zij verantwoordelijk zijn voor de beleidsdaden of acties welke aanleiding hebben gegeven tot het besluit van de EU. Dergelijke doelgerichte maatregelen zijn doeltreffender dan algemene maatregelen en beperken de nadelige gevolgen voor degenen die niet voor de beleidsdaden of acties verantwoordelijk zijn tot een minimum.

15. De tegen een bepaald regime getroffen maatregelen zullen variëren naar gelang van de doelstellingen van de restrictieve maatregelen en de verwachte doeltreffendheid ervan. Het betreft onder meer het bevrozen van tegoeden en economische middelen, inreisbeperkingen, wapenembargo's, embargo's op uitrusting die kan worden gebruikt voor binnenlandse repressie, andere uitvoerrestricties, invoerrestricties, en vliegverboden. In één geval is tevens een verbod op het verlenen van financiële diensten ingesteld ⁶.
16. Bij het ontwerpen en implementeren van haar rechtsinstrumenten kan de EU putten uit haar eigen ervaring met het ontwerpen en uitvoeren van de regelingen met restrictieve maatregelen en uit het werk in andere fora, bijvoorbeeld de processen van Interlaken, Bonn - Berlijn en Stockholm, alsook uit de ervaringen van de VN in deze sector.

D. Lijsten van beoogde personen en entiteiten

17. De verplichting om de grondrechten te eerbiedigen houdt onder meer in dat de nodige aandacht wordt geschonken aan een eerlijke rechtsgang voor de beoogde personen.
18. Om te kunnen besluiten dat personen of entiteiten aan doelgerichte restrictieve maatregelen onderworpen worden, zijn duidelijke, op elk specifiek geval toegesneden criteria nodig waarmee bepaald kan worden welke personen en entiteiten op de lijst komen; die criteria moeten ook gelden bij het schrappen van personen en entiteiten van die lijst. Deze duidelijke criteria zullen worden opgenomen in het GBVB-rechtsinstrument. Dit geldt met name voor maatregelen ter bevrozing van tegoeden en economische middelen, zowel wanneer personen op een lijst worden geplaatst in het kader van maatregelen tegen één of meer derde landen, als wanneer individuen en entiteiten rechtstreeks worden beoogd.
19. Wanneer een gemeenschappelijk standpunt voorziet in restrictieve maatregelen die niet alleen op de verantwoordelijken voor bepaalde beleidsdaden of acties, maar ook op hun familieleden zijn gericht, mogen kinderen jonger dan 18 jaar in principe niet worden beoogd. Voorts mogen maatregelen in principe niet gericht zijn op kinderen ouder dan 18 jaar louter op grond van afstamming van hun vader of moeder, maar wel op grond van hun eigen verantwoordelijkheid voor relevante beleidsdaden of acties.

---

⁶ Verordening (EG) nr. 2580/2001 van de Raad van 27 december 2001 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen het terrorisme (PB L 344 van 28.12.2001, blz. 70).

20. Identificatiegegevens zijn van cruciaal belang om te garanderen dat doelgerichte restrictieve maatregelen geen weerslag hebben op niet-beoogde personen en entiteiten, inzonderheid om de privé-sector bij te staan bij de uitvoering van die maatregelen. Er kan niet worden uitgesloten dat in sommige gevallen de tegoeden van een persoon worden bevroren of dat de inreis wordt geweigerd zonder dat dit eigenlijk de bedoeling was, omdat de identificatiegegevens overeenstemmen met die van een op de lijst geplaatste persoon. De lidstaten en de Commissie dienen procedures in te stellen die waarborgen dat hun bevindingen inzake claims betreffende vermeende identiteitsverwisselingen consistent zijn. De beste praktijken van de EU betreffende de daadwerkelijke uitvoering van beperkende financiële maatregelen ⁷ doen daartoe een aantal aanbevelingen.
21. Om de doeltreffendheid van restrictieve maatregelen te verbeteren, moeten zoveel mogelijk specifieke identificatiegegevens beschikbaar zijn op het tijdstip van identificatie en bekendgemaakt worden op het tijdstip van aanneming van de restrictieve maatregelen. Identificatiegegevens van individuen en entiteiten dienen zoveel mogelijk te worden gestandaardiseerd. Voor de natuurlijke personen die op een lijst worden geplaatst, moet de informatie in het bijzonder de volgende gegevens omvatten: naam, voornaam, alias, geslacht, geboortedatum en -plaats, nationaliteit en adres, identificatienummer of paspoortnummer. Voor groepen, rechtspersonen of entiteiten is het de bedoeling dat de informatie in het bijzonder de volgende gegevens omvat: volledige naam, voornaamste plaats van bedrijvigheid, plaats van registratie van de zetel, datum en nummer van registratie. Een modelformulier gaat als bijlage bij deze richtsnoeren.
22. De EU dient er steeds naar te streven dat de identificatiegegevens die werden verstrekt toen een persoon op een lijst werd opgenomen, voldoende precies zijn om een ondubbelzinnige identificatie van de beoogde persoon mogelijk te maken. Wanneer een persoon of entiteit eenmaal op de lijst staat, moeten de identificatiegegevens voortdurend worden getoetst zodat ze verfijnd of verruimd kunnen worden; daartoe wordt een beroep gedaan op al wie hieraan kan bijdragen, in het bijzonder de hoofden van de EU-missies in de betrokken derde landen, de bevoegde autoriteiten en instanties van de lidstaten en financiële instellingen. Bijgewerkte lijsten met aanvullende identificatiegegevens worden aangenomen volgens de in het basisbesluit bepaalde procedure.

---

⁷ doc. 15115/05.

23. Teneinde de particuliere sector bij te staan bij de toepassing van financiële beperkingen heeft de Commissie in juni 2004 een website ingesteld die toegang biedt tot onder meer een geconsolideerde lijst van personen en entiteiten die onderworpen zijn aan financiële sancties⁸, en tot een overzicht van de geldende restrictieve maatregelen⁹.

E. Vrijstellingen

24. Het is zaak dat de rechtsinstrumenten betreffende financiële restricties, inreisbeperkingen en andere restrictieve maatregelen voorzien in de nodige vrijstellingen in verband met de humanitaire behoeften van de beoogde personen en, indien van toepassing, de internationale verplichtingen, ook van de gastlanden van internationale organisaties of de OVSE, ten aanzien van de diverse restrictieve maatregelen.
25. De bevoegde autoriteiten dienen de vrijstellingen per geval te verlenen, zodat zij alle betrokken belangen zullen kunnen beoordelen en voorwaarden kunnen opleggen die garanderen dat de vrijstellingen het doel van de maatregel niet dwarsbomen of omzeilen. De vrijstellingen dienen te worden verleend op basis van de desbetreffende wetgevingsinstrumenten. Redenen tot vrijstelling van één restrictieve maatregel (bijvoorbeeld financiële beperkingen) rechtvaardigen niet automatisch vrijstelling van een andere maatregel (bijvoorbeeld inreisbeperkingen) die de betrokken persoon of entiteit raakt (zie deel III: A, D en E).

F. Uitwisseling van informatie en rapportagevereisten

26. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten en de Commissie hebben elk specifieke taken wat betreft de implementatie en toepassing van de restrictieve maatregelen. Om ervoor te zorgen dat die maatregelen op een coherente manier worden toegepast, is het van essentieel belang dat alle betrokkenen de relevante informatie uitwisselen, overeenkomstig de bepalingen van elk gemeenschappelijk standpunt en elke verordening. De rechtsinstrumenten van de EU moeten in die uitwisseling voorzien.

---

⁸ http://europa.eu.int/comm/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm.

⁹ http://europa.eu.int/comm/external_relations/cfsp/sanctions/measures.htm

G. Verstrijking of toetsing van restrictieve maatregelen

27. De Raad dient de situatie te blijven volgen met inachtneming van het specifieke doel van de maatregel en alle verdere belangrijke punten van overweging, en telkens wanneer de politieke context verandert dient hij een specifieke evaluatie uit te voeren.
28. Wanneer het wenselijk wordt geacht, kunnen er in het rechtsinstrument specifieke criteria voor de intrekking van de restrictieve maatregelen worden opgenomen, maar normaliter zal een goede definitie van het specifieke doel van de maatregel volstaan.
29. Wanneer er niet aan de criteria is voldaan of de specifieke doelstellingen niet zijn bereikt, moeten de maatregelen gehandhaafd worden, tenzij de Raad anders besluit. Het GBVB-rechtsinstrument dient derhalve, naargelang het besluit van de Raad, hetzij een vervaldatum hetzij een toetsingsclausule te hebben, als garantie dat snel genoeg overleg wordt gepleegd over de noodzaak om de maatregelen te verlengen. Over de verstrijkings- of toetsingsdatum kan een besluit worden genomen met inachtneming van de terzake doende feiten en overwegingen (bijvoorbeeld data van komende verkiezingen of vredesonderhandelingen die tot een andere politieke context kunnen leiden).
30. Indien er in het GBVB-rechtsinstrument een verstrijkingsdatum voor restrictieve maatregelen is vastgesteld, dient de Raad tot overeenstemming over de verlenging ervan te komen. Willen restrictieve maatregelen doeltreffend zijn, dan moet intrekking ervan bepaald worden door de doelstellingen en niet door de werkingsduur. Het verstrijken van de termijn zal dus een gelegenheid zijn de regeling nogmaals te bezien en te beoordelen of de doelstellingen zijn bereikt.

31. Niettemin hoeven, in de gevallen waarin het GBVB-rechtsinstrument een einddatum bevat, de uitvoeringsverordeningen niet per se een einddatum te bevatten:
- aangezien de verordeningen uitvoering geven aan het GBVB-besluit, moeten zij worden ingetrokken indien het GBVB rechtsbesluit niet langer van toepassing is ¹⁰. De verordeningen kunnen dan met terugwerkende kracht worden ingetrokken, maar het is wenselijk deze periode zo kort mogelijk te houden;
  - indien de maatregelen door een later GBVB-rechtsinstrument verlengd worden, betekent wijziging van de einddatum van de verordening of aanneming van een nieuwe verordening met dezelfde bepalingen alleen maar administratieve last, die men moet zien te vermijden. Vooral indien er op het laatste moment tot verlenging wordt beslist, kan het zijn dat de maatregelen in afwachting van wijziging of aanneming van een verordening niet van toepassing zijn ¹¹.

Bijgevolg is het verkieslijk de verordening onverminderd rechtsgeldig te laten zijn tot zij wordt ingetrokken.

32. Ten behoeve van duidelijkheid en transparantie moet worden overwogen om een geconsolideerde tekst op te stellen wanneer gemeenschappelijke standpunten of verordeningen ten minste driemaal gewijzigd zijn.

---

¹⁰ Zie de artikelen 60 en 301 van het EG-Verdrag.

¹¹ De toepassing van restrictieve maatregelen van de VN ten aanzien van Liberia is hiervan een voorbeeld. Zie de Verordeningen (EG) nr. 1030/2003 (PB L 150 van 18.6.2003, blz. 1) en nr. 1318/2002 (PB L 194 van 23.7.2002, blz. 1).

H. Implementatie van resoluties van de VN-Veiligheidsraad

Nieuwe maatregelen

33. Krachtens het Handvest van de VN is de Veiligheidsraad bevoegd op een voor alle leden van de VN bindende wijze ¹² te besluiten welke restrictieve maatregelen moeten worden genomen om de internationale vrede en veiligheid in stand te houden of te herstellen in geval van bedreiging van de vrede, verbreking van de vrede of daden van agressie. Het is zaak dat de EU die restrictieve maatregelen van de VN zo snel mogelijk uitvoert. Indien het gaat om snel circulerende tegoeden, is snel bevriezen van groot belang. In dergelijke gevallen zou elke lidstaat de toepassing van voorlopige nationale maatregelen op financieel gebied in overweging kunnen nemen (zie artikel 60, lid 2, van het VEG). De EU dient ernaar te streven zonder uitstel en uiterlijk 30 dagen na de aanneming van de resolutie van de VN-Veiligheidsraad de nodige omzettingswetgeving vast te stellen. Wanneer de Commissie een mandaat heeft ontvangen om aan Raadsverordeningen gehechte lijsten van beoogde personen of -entiteiten bij te werken, moet zij ernaar streven de desbetreffende Commissieverordeningen aan te nemen binnen drie werkdagen nadat de bijgewerkte VN-lijsten zijn aangenomen.
34. De EU-leden van de VN-Veiligheidsraad zullen ervoor trachten te zorgen dat, wanneer in dit verband onderhandeld wordt over de resolutie van de VN-Veiligheidsraad, in de ruimst mogelijke mate en onverminderd hun verantwoordelijkheden krachtens het VN-Handvest rekening gehouden wordt met de belangen en de concrete behoeften van de EU overeenkomstig artikel 19 van het VEU.

---

¹² Zie artikel 25 en hoofdstuk VII van het VN-Handvest.

35. De huidige wetgevingsprocedure vereist dat er een GBVB-rechtsinstrument en, een op basis van een Commissievoorstel, op het EG-Verdrag gestoelde verordening van de Raad worden aangenomen.
36. De Commissie heeft meermaals een voorstel voor een verordening van de Raad ingediend dat onmiddellijk na de aanneming van de resolutie van de Veiligheidsraad maar vóór de aanneming van het GBVB-rechtsinstrument ter tafel kwam. Deze aanpak stelt de Raad in staat het GBVB-rechtsinstrument en de verordening tegelijk aan te nemen, maar er zij opgemerkt dat de Commissie dan alle relevante informatie over de ontwerp-resolutie moet ontvangen vooraleer de Veiligheidsraad zijn resolutie aanneemt, zodat zij voldoende tijd heeft om te beoordelen in welke mate en onder welke voorwaarden de maatregelen moeten worden omgezet bij wege van Raadsverordening. Argumenten in diezelfde zin zullen gelden bij het ontwerpen van de GBVB-rechtsinstrumenten.
37. Een standaardformulering voor wetgevingsteksten zal een snellere uitvoering van restrictieve maatregelen van de VN in de hand werken. Voor het geval dat de EU restrictieve maatregelen van de VN uitvoert, moeten de standaardformulering en de gemeenschappelijke definities worden aangepast aan de resolutie van de VN-Veiligheidsraad.
38. Om EU-missies in New York regelmatig informatie te kunnen verstrekken over de aangelegenheden die moeten worden aangepakt bij de implementatie van restrictieve maatregelen van de VN in de EU, worden nota's met feedback onder de aandacht gebracht van EU-missies die vergaderen in het kader van de coördinatie op grond van artikel 19.
39. Gelet op het bindende karakter van de resoluties van de VN-Veiligheidsraad is het gebruik van een verstrijksdatum niet wenselijk indien restrictieve maatregelen worden opgelegd ter uitvoering van een resolutie van de Veiligheidsraad.

Verlenging van tijdelijke maatregelen

40. Er doet zich een bijzondere situatie voor wanneer de Veiligheidsraad besluit tot maatregelen die op een bepaalde datum verstrijken. In die situatie vereist een correcte omzetting van de VN-maatregelen een onmiddellijk wetgevend optreden indien de maatregelen vlak voor de verstrijksdatum worden verlengd. Teneinde te vermijden dat de restrictieve maatregelen verstrijken wanneer de verlenging nodig is, moet de Raad de verstrijksdatum niet in de uitvoeringsverordening overnemen.

Verstrijken of intrekking van maatregelen

41. Het is van even groot belang dat restrictieve maatregelen prompt worden ingetrokken in aansluiting op VN-besluiten in die zin. Indien de EU restrictieve maatregelen enkel toepast ter uitvoering van resoluties van de Veiligheidsraad, zou het niet correct zijn indien de voor de omzetting bedoelde rechtsinstrumenten gehandhaafd bleven wanneer de Veiligheidsraad heeft besloten de maatregelen in te trekken. Indien nodig kunnen de wetgevingsinstrumenten met terugwerkende kracht worden ingetrokken; het is wenselijk deze periode zo kort mogelijk te houden.

Vrijstellingen

42. Resoluties van de VN-Veiligheidsraad op grond van hoofdstuk VII zijn dwingend krachtens het internationaal recht. Indien de EU restrictieve maatregelen omzet waartoe de Veiligheidsraad bij resolutie heeft besloten, zullen vrijstellingen bijgevolg enkel mogelijk zijn als deze met de resolutie sporen. Belangrijk in dit verband is punt 34, inclusief ten aanzien van humanitaire vrijstellingen waarmee moet worden voldaan aan de basisbehoeften van de beoogde personen.

Rapportage

43. Wanneer de resoluties van de VN-Veiligheidsraad in een rapportageverplichting voorzien, kan een gezamenlijk EU-rapport betreffende de op EU-niveau genomen maatregelen bij de VN worden ingediend. In die gevallen vullen nationale en gezamenlijke rapportage elkaar aan.

I. Bevoegdheid

44. Het GBVB-rechtsinstrument moet duidelijk maken welke restrictieve maatregelen nodig worden geacht om de doelstellingen ervan te realiseren en de basis te bieden voor een optreden van de Gemeenschap waarbij de economische of financiële betrekkingen met het betrokken derde land verbroken of beperkt worden. De Europese Gemeenschap kan wettelijke uitvoeringsmaatregelen aannemen via een verordening op basis van de artikelen 60 en 301 van het EG-Verdrag. In enkele gevallen werd de verordening gebaseerd op de artikelen 60, 301 en 308¹³. Indien de Gemeenschap niet bevoegd is, dient elk van de lidstaten de nodige wetgeving of uitvoeringsmaatregelen aan te nemen.
45. Wanneer restrictieve maatregelen worden overwogen, dient de bevoegdheid van de Gemeenschap per geval te worden beoordeeld aan de hand van de bevoegdheidstoewijzing door het EG-Verdrag. De huidige praktijk is dat de Raad in het GBVB-instrument aangeeft dat "optreden door de Gemeenschap vereist is om bepaalde maatregelen uit te voeren", om aldus de Commissie de mogelijkheid te bieden een verordening voor te stellen waarbij de onder de bevoegdheid van de Gemeenschap vallende maatregelen worden uitgevoerd. Indien nauwkeurigheid vereist is om te garanderen dat alle maatregelen tijdig worden uitgevoerd, dient het GBVB-instrument uitdrukkelijk aan te geven hoe dat per maatregel of deelmaatregel zal gebeuren.

---

¹³ Verordening (EG) nr. 2580/2001 van de Raad van 27 december 2001 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen het terrorisme (PB L 344 van 28.12.2001, blz. 70).

Andere voorbeelden:

- Verordening (EG) nr. 881/2002 van de Raad van 27 mei 2002 tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen tegen sommige personen en entiteiten die banden hebben met Osama bin Laden, het Al-Qa'ida-netwerk en de Taliban, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 467/2001 van de Raad tot instelling van een verbod op de uitvoer van bepaalde goederen en diensten naar Afghanistan, tot versterking van het verbod op vluchten en verlenging van de bevrozing van tegoeden en andere financiële middelen ten aanzien van de Taliban van Afghanistan (PB L 139 van 29.5.2002, blz. 9).
- Verordening (EG) nr. 1763/2004 van de Raad van 11 oktober 2004 tot vaststelling van bepaalde beperkende maatregelen ter ondersteuning van de daadwerkelijke uitvoering van het mandaat van het Internationaal Straftribunaal voor het voormalige Joegoslavië (ICTY) (PB L 315 van 14.10.2004, blz. 14);
- Verordening (EG) nr. 174/2005 van de Raad van 31 januari 2005 tot instelling van beperkingen op het leveren van bijstand in verband met militaire activiteiten aan Ivoorkust (PB L 29 van 2.2.2005, blz. 5);
- Verordening (EG) nr. 889/2005 van de Raad van 13 juni 2005 en Verordening (EG) nr. 1183/2005 van de Raad van 18 juli 2005, waarbij een wapenembargo en een bevrozing van tegoeden tegen de Democratische Republiek Congo worden ingesteld (PB L 152 van 15.6.2005, blz. 1, en PB L 193 van 23.7.2005, blz. 1);
- en Verordening (EG) nr. 1184/2005 van de Raad van 18 juli 2005 tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen tegen sommige personen die het vredesproces belemmeren en het internationaal recht overtreden in het conflict in de Sudanese regio Darfur (PB L 193 van 2.7.2005, blz. 9).

46. Wanneer de Gemeenschap over de nodige bevoegdheden beschikt om een verordening tot uitvoering van de restrictieve maatregelen aan te nemen, bepaalt zij dat de lidstaten regels moeten vastleggen inzake sancties wegens inbreuk op de verordening en alle maatregelen dienen te treffen voor de uitvoering ervan.

J. Jurisdictie

47. De EU heeft de extraterritoriale toepassing van rechtsregels van een derde land waarbij restrictieve maatregelen worden opgelegd en waarmee wordt beoogd het doen en laten vast te stellen van natuurlijke en rechtspersonen die onder de jurisdictie van de lidstaten van de Europese Unie vallen, veroordeeld als strijdig met het internationale recht¹⁴. Bijgevolg zal zij geen wetgevingsinstrumenten aannemen waarvan de extraterritoriale toepassing in strijd is met het internationaal recht.

---

¹⁴ Verordening (EG) nr. 2271/96 en Gemeenschappelijk Optreden 96/668/GBVB van 22 november 1996 inzake maatregelen tot bescherming tegen de gevolgen van de extraterritoriale toepassing van rechtsregels uitgevaardigd door een derde land en daarop gebaseerde of daaruit voortvloeiende handelingen (PB L 309 van 29.11.1996, blz. 1 en blz. 7).

III. Standaardformuleringen voor rechtsinstrumenten

De standaardformuleringen van dit hoofdstuk moeten worden gebruikt voor alle relevante rechtsinstrumenten betreffende restrictieve maatregelen van de EU, tenzij het nodig is een andere formulering te gebruiken om een resolutie van de VN-Veiligheidsraad correct uit te voeren.

De standaardbepalingen voor vrijstellingen moeten indien nodig worden aangepast.

A. Definities

Voor restrictieve maatregelen van de EU gelden de onderstaande definities. Zo nodig worden bijkomende definities geformuleerd.

48. Onder technische bijstand wordt verstaan ¹⁵:

"elke technische ondersteuning in verband met reparaties, ontwikkeling, productie, assemblage, beproeving, onderhoud, of enige andere technische dienst; deze kan de vorm aannemen van bijvoorbeeld instructies, training, overdracht van praktische kennis of vaardigheden of adviesdiensten;"technische bijstand" omvat mondelinge vormen van bijstand".

49. De voorbije jaren is er op basis van de onderstaande definities opdracht gegeven tot bevrozing van tegoeden en verbod opgelegd om tegoeden ter beschikking te stellen van op een lijst geplaatste personen en entiteiten:

"tegoeden": financiële activa en economische voordelen van enigerlei aard, inclusief, maar niet noodzakelijkerwijs beperkt tot

a) contanten, cheques, geldvorderingen, wissels, postwissels en andere betaalmiddelen;

b) deposito's bij financiële instellingen of andere entiteiten, saldi op rekeningen, schulden en schuldbewijzen;

---

¹⁵ Gemeenschappelijk Optreden 2000/401/GBVB (PB L 159 van 30.6.2000, blz. 216).

- c) *in het openbaar en onderhands verhandelde waardepapieren en schuldbewijzen, inclusief aandelen, certificaten van waardepapieren, obligaties, promesses, warrants, schuldbekentenissen, derivatencontracten;*
- d) *interessen, dividenden of andere inkomsten over of waarde voortkomende uit of gegenereerd door activa;*
- e) *krediet, recht op compensatie, garanties, uitvoeringsgaranties of andere financiële verplichtingen;*
- f) *kredietbrieven, cognossementen, koopbrieven;*
- g) *bewijsstukken van een belang in fondsen of financiële middelen.*

"bevriezing van tegoeden: het voorkomen van het op enigerlei wijze muteren, overmaken, corrigeren of gebruiken van of omgaan met tegoeden met als gevolg wijzigingen van hun omvang, bedrag, locatie, eigenaar, bezit, onderscheidende kenmerken, bestemming, of verdere wijzigingen waardoor het gebruik van bedoelde tegoeden, met inbegrip van het beheer van een beleggingsportefeuille, mogelijk zou worden gemaakt."

50. De Raad heeft met betrekking tot de bevrozing van economische middelen de volgende definities gehanteerd, welke zo nodig in EU-rechtsinstrumenten verder kunnen worden gebruikt:

"Economische middelen: activa van enigerlei aard, materieel of immaterieel, roerend of onroerend, die geen tegoeden zijn, maar kunnen worden gebruikt om tegoeden, goederen of diensten te verwerven.

Bevriezing van economische middelen: het voorkomen van het gebruik ervan om op enigerlei wijze tegoeden, goederen of diensten te verwerven, inclusief, maar niet noodzakelijkerwijs beperkt tot het verkopen, verhuren of hypothekeken ervan."

51. Onder "*producten voor tweërlei gebruik*" wordt verstaan:
"producten, met inbegrip van programmatuur en technologie, die zowel een civiele als een militaire bestemming kunnen hebben, met inbegrip van alle goederen die voor niet-explosieve doeleinden gebruikt kunnen worden en op enige manier bijdragen in de vervaardiging van nucleaire wapens of andere nucleaire explosiemiddelen" ¹⁶.

B. Wapenembargo's

Onder het embargo vallende uitrusting

52. Momenteel wordt in de GBVB-rechtsinstrumenten waarbij wapenembargo's worden opgelegd naar verschillende goederenlijsten verwezen. Daardoor gelden er verschillende regelingen voor verschillende landen. Er is behoefte aan een eenvormige EU-regeling voor het opleggen van een wapenembargo. In de op 8 juni 1998 aangenomen Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer ¹⁷ staan de criteria die de lidstaten hanteren voor hun wapenexportcontrolebeleid. Te dien einde is in 2000 een gemeenschappelijke lijst van militaire goederen vastgesteld ¹⁸. Tenzij anders aangegeven moeten wapenembargo's worden geacht ten minste betrekking te hebben op alle goederen en technologie op de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen.
53. De gemeenschappelijke lijst van militaire goederen bevat geen goederen die zowel een civiele als een militaire bestemming kunnen hebben. De uitvoer van dergelijke producten voor tweërlei gebruik wordt gecontroleerd overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1334/2000 van de Raad ¹⁹. Bij het nemen van een beslissing om al dan niet een uitvoervergunning af te geven, moeten de lidstaten krachtens deze verordening onder andere rekening houden met hun verbintenissen krachtens sancties uit hoofde van een door de Raad vastgesteld rechtsinstrument, een besluit van de OVSE of een bindende resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.

---

¹⁶ Artikel 2, onder a), van Verordening (EG) nr. 1334/2000 van de Raad van 22 juni 2000 (PB L 159 van 30.6.2000).

¹⁷ Document 8675/2/98 REV 2.

¹⁸ Lijst gehecht aan de Verklaring van de Raad van 13 juni 2000 ter gelegenheid van de vaststelling van de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen waarop de EU-Gedragscode inzake de uitvoer van wapens van toepassing is (PB C 191 van 8 juli 2000). Een bijgewerkte versie van de lijst is op 25.4.2005 door de Raad aangenomen en is bekendgemaakt in PB C 127 van 25.5.2005, blz. 1.

¹⁹ PB L 159 van 30.6.2000, blz. 1. Laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1504/2004 van 19 juli 2004 (PB L 281 van 31.8.2004, blz. 1)

Door de aard van de producten zelf (voor tweërlei gebruik) staan er een aantal producten op de lijst met volkomen legitieme toepassingen, b.v. cryptografische producten voor de bankwereld, uitrusting die kan worden gebruikt in ziekenhuizen, fabrieken, universiteiten en offshore-aardolievelden. Een absoluut verbod zou dus gevolgen kunnen hebben die veel verder reiken dan oorspronkelijk bedoeld is en volledig misplaatst zijn. In de meeste gevallen is een verbod op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik, ook wanneer deze voor een civiele bestemming worden gebruikt, wellicht buiten proporties, tenzij het deskundig en met ruimte voor passende vrijstellingen wordt toegepast (bewijs van legitieme doeleinden). Wordt een embargo op dergelijke producten toch wenselijk geacht, dan moet in het rechtsinstrument worden verwezen naar de aan Verordening (EG) nr. 1334/2000 gehechte lijst van producten voor tweërlei gebruik.

54. Een standaardclausule om een wapenembargo op te leggen, zou als volgt kunnen luiden:

"De verkoop, levering, overdracht of uitvoer van wapens en alle soorten aanverwant materieel, waaronder wapens en munitie, militaire voertuigen en militaire uitrusting, paramilitaire uitrusting en onderdelen daarvoor, aan (naam van het land) door onderdanen van de lidstaten of vanaf het grondgebied van de lidstaten - ongeacht of de goederen daar oorspronkelijk vandaan komen - of met gebruik van onder hun vlag varende schepen of tot hun nationale luchtvaartmaatschappij behorende vliegtuigen, is verboden."

Technische bijstand en andere aan militaire activiteiten gerelateerde diensten

55. Bij het opleggen van een autonoom EU-embargo op wapens, waaronder vuurwapens en munitie, militaire voertuigen en militaire uitrusting, paramilitaire uitrusting en onderdelen daarvoor, zou normaliter ook moeten worden voorzien in een verbod op het verlenen van technische bijstand met betrekking tot dergelijke materieel. Voorts zou een verbod op financiering van of het verlenen van financiële bijstand voor wapenuitvoer het wapenembargo kunnen aanscherpen.

56. Een standaardartikel zou als volgt kunnen luiden:

CP + Reg.

"Er wordt een verbod ingesteld op:

- a) de verstrekking van technische bijstand, de tussenhandel²⁰ en andere aan militaire activiteiten gerelateerde diensten, en de levering, de fabricage, het onderhoud of het gebruik van wapens en soortgelijk materieel van enigerlei aard, met inbegrip van wapens en munitie, militaire voertuigen en uitrusting, paramilitaire uitrusting en onderdelen daarvoor, direct of indirect, aan natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen in, of voor gebruik in (naam van het land);*
- b) het verstrekken van financieringsmiddelen of financiële bijstand in verband met militaire activiteiten, met inbegrip van subsidies, leningen en exportkredietverzekering, voor de verkoop, de levering, het overbrengen of de uitvoer van wapens en alle soorten aanverwante uitrusting, of voor de verstrekking van gerelateerde technische bijstand, tussenhandel en andere diensten, direct of indirect, aan personen, entiteiten of lichamen in, of voor gebruik in (naam van het land)."*
- c) het bewust en opzettelijk deelnemen aan activiteiten die ertoe strekken of tot gevolg hebben dat de in a) of b) bedoelde verbodsbepalingen worden omzeild."*

Vrijstellingen

57. Om humanitaire redenen kan het aangewezen zijn om vrijstellingen toe te staan op het uitvoerverbod van wapens en aanverwante uitrusting omdat in postconflictgebieden bepaalde types gecontroleerd materieel in belangrijke mate kunnen bijdragen aan de veiligheid van de burgerbevolking en de economische heropbouw. Deze vrijstellingen zouden in de regel beperkt moeten blijven tot niet-dodelijke militaire uitrusting en de uitvoer van beschermende kleding voor persoonlijk gebruik. In voorkomend geval kunnen zij ook betrekking hebben op ontmijningsapparatuur en materieel voor institutionele opbouw.

---

²⁰ Gemeenschappelijk Standpunt 2003/468/GBVB van de Raad van 23 juni 2003 over het toezicht op de tussenhandel in wapens (PB L 156 van 25.6.2003, blz. 79).

58. *Het is wenselijk dat vrijstellingen voor de uitvoer van niet-dodelijke militaire uitrusting, zoals alle andere vrijstellingen per geval worden bekeken en dat daarbij ten volle rekening wordt gehouden met de criteria van de Gedragscode en andere teksten en rechtsinstrumenten van de EU. De lidstaten dienen afdoende waarborgen tegen misbruik van dergelijke uitvoer te eisen alsmede bepalingen betreffende repatriëring van de uitrusting.*
59. *Een standaardformulering voor vrijstellingen van het verbod op de uitvoer van wapens en aanverwant materieel zou als volgend kunnen luiden:*

"1. Artikel ... is niet van toepassing op:

- a) de verkoop, levering, overdracht of uitvoer van niet-dodelijke militaire uitrusting die uitsluitend is bedoeld voor humanitair of beschermend gebruik, of voor programma's voor institutionele opbouw van de VN, de EU en de Gemeenschap, of voor crisisbeheersingsoperaties van de EU en de VN;*
- b) de verkoop, levering, overdracht of uitvoer van mijnopruiingsuitrusting en materieel voor gebruik bij mijnopruiingsoperaties;*
- c) het verstrekken van financieringsmiddelen of financiële bijstand in verband met dergelijke uitrusting of met dergelijke programma's en operaties;*
- d) het verstrekken van technische bijstand in verband met dergelijke uitrusting of met dergelijke programma's en operaties,*

mits deze uitvoer van tevoren door (de bevoegde autoriteit) is goedgekeurd."

60. Indien een programma voor institutionele opbouw van de VN, de EU of de Gemeenschap of een crisisbeheersingsoperatie van de EU of de VN de uitvoer van dodelijke uitrusting vereist, moet punt a) van de bovenstaande formulering worden aangevuld met de woorden "*en materieel bedoeld voor...*".

Indien nodig kunnen programma's voor institutionele opbouw en crisisbeheersingsoperaties van regionale of subregionale organisaties worden toegevoegd aan de vrijstellingsbepaling van punt a).

In het geval van programma's voor institutionele opbouw van de VN kan de verkoop, levering, overdracht of uitvoer van dergelijk materieel afhankelijk worden gesteld van goedkeuring door het desbetreffende VN-sanctiecomité.

61. Een standaardclausule betreffende beschermende kleding zou als volgt kunnen luiden:

"Artikel ... is niet van toepassing op beschermende kleding, met inbegrip van kogelvrije vesten en militaire helmen, die door personeel van de Verenigde Naties, personeel van de EU, de Gemeenschap of haar lidstaten, vertegenwoordigers van de media, medewerkers van humanitaire en ontwikkelingsorganisaties en daarmee geassocieerd personeel, louter voor persoonlijk gebruik tijdelijk naar (land) worden uitgevoerd."

C. Restricties op uitrusting voor binnenlandse repressie en andere specifieke in- en uitvoer

62. Indien het opleggen van restrictieve maatregelen gestoeld is op een beleid van binnenlandse repressie, is een verbod op de uitvoer van bepaalde uitrusting en van gerelateerde diensten zoals onderhoud en reparatie, aangewezen. Bij het besluiten tot een embargo op de uitvoer van goederen die voor binnenlandse repressie zouden kunnen worden gebruikt, zou in EU-rechtsinstrumenten kunnen worden verwezen naar of gebruik worden gemaakt van een overeengekomen lijst. Er wordt een lijst bijgevoegd waarin, indien de Raad daartoe besluit, de reikwijdte wordt aangegeven van de specifieke exportbeperking voor uitrusting die voor binnenlandse repressie kan worden gebruikt ²¹.

63. Een standaardformulering voor restricties op uitrusting die voor binnenlandse repressie wordt gebruikt, zou als volgt kunnen luiden:

"Er wordt een verbod ingesteld op:

- a) *de directe of indirecte verkoop, levering, overdracht aan of uitvoer naar natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen in of voor gebruik in [naam van het land] van de in bijlage I genoemde uitrusting die voor binnenlandse repressie zou kunnen worden gebruikt, ongeacht of die uitrusting van oorsprong is uit de Gemeenschap;*

---

²¹ De lijst is bedoeld voor goederen die voor binnenlandse repressie kunnen worden gebruikt en die zeer nauw verwant zijn aan de goederen van de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU; de lijst bevat geen goederen die voorkomen op de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU; hij bevat geen goederen die vallen onder Verordening (EG) nr. 1236/05 ("de verordening tegen foltering"). Aangezien het moeilijk is een duidelijke scheidlijn te trekken tussen gecontroleerd materieel en uitrusting die kenmerkend is voor consumentenactiviteiten of vrijetijdsbesteding, worden er in de lijst geen goederen vermeld die kunnen worden gebruikt voor standaard-consumentenactiviteiten of -vrijetijdsbesteding.

- b) *het direct of indirect verstrekken aan natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen in of voor gebruik in [naam van het land] van technische bijstand die verband houdt met de onder a) bedoelde uitrusting;*
- c) *het direct of indirect verstrekken aan natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen in of voor gebruik in [naam van het land] van financiering of financiële bijstand die verband houdt met de onder a) bedoelde uitrusting;*
- d) *het bewust en opzettelijk deelnemen aan activiteiten die ertoe strekken of tot gevolg hebben dat de verbodsbepalingen van punt a), b) of c) worden omzeild."*

64. In het kader van de EU zijn andere lijsten ontwikkeld, zoals een lijst van aardolieproducten²². Toekomstige lijsten waarin de reikwijdte van specifieke uitvoer- en invoercontroleregelingen wordt aangegeven, kunnen een nuttige referentie zijn voor specifieke invoer- of uitvoerverboden indien het noodzakelijk wordt geacht alle handel in de specifieke, gecontroleerde categorie met betrekking tot een specifiek land te verbieden om de doeleinden van het GBVB te bereiken.
65. Vrijstellingen van dergelijke maatregelen moeten waar nodig humanitair optreden mogelijk maken en ten volle rekening houden met de doelstelling van de restrictieve maatregelen.

D. Inreisbeperkingen (visum- of reisverbod)

66. Verscheidene gemeenschappelijke standpunten van het GBVB voorzien in een inreisverbod voor specifieke onderdanen van derde landen die vermeld worden op een lijst in een bijlage bij het rechtsinstrument.
67. Bij Verordening (EG) nr. 539/2001 is een lijst opgesteld van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en een lijst van derde landen waarvan de onderdanen van die plicht zijn vrijgesteld²³. Onderdanen van derde landen die krachtens gemeenschappelijke standpunten in het kader van het GBVB onderworpen zijn aan een reisverbod en die een visum nodig hebben om de EU binnen te komen, wordt een visum geweigerd indien zij een visumaanvraag indienen. De toegang tot het grondgebied moet hen in ieder geval worden geweigerd wanneer zij zich bij een buitengrens aanbieden. Wanneer er geen visumvereisten zijn of wanneer een visum voor de lange termijn of een verblijfsvergunning is afgegeven, is het mogelijk dat voor de inreisbeperkingen nationale maatregelen moeten worden genomen²⁴.

²² Zie bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1705/1998 (PB L 215 van 1.8.1998, blz. 1).

²³ PB L 81 van 21.3.2001, blz. 1. De lijst werd laatstelijk gewijzigd in 2003; zie Verordening (EG) nr. 453/2003, PB L 69 van 13.3.2003, blz. 10.

²⁴ Er zijn momenteel besprekingen aan de gang over de opstelling van een geconsolideerde elektronische lijst van personen voor wie een EU-reisverbod geldt.

68. Een standaardformulering voor een artikel betreffende een visum-/reisverbod en vrijstellingen daarvan zou als volgt kunnen luiden:

1. *"De lidstaten nemen de nodige maatregelen om de binnenkomst of de doorreis via hun grondgebied te beletten van de in de bijlage vermelde personen (vermelding van criteria/categorieën indien nog niet aangegeven in de tekst).*
2. *Lid 1 houdt niet in dat de lidstaten verplicht zijn de binnenkomst op hun grondgebied van hun eigen onderdanen te beletten.*
3. *Lid 1 laat gevallen onverlet waarin lidstaten uit hoofde van het internationale recht gebonden zijn, en wel:*
  - i) als gastland van een internationale intergouvernementele organisatie;*
  - ii) als gastland van een internationale conferentie die is bijeengeroepen door, of plaatsvindt onder auspiciën van de Verenigde Naties; of*
  - iii) krachtens een multilaterale overeenkomst die voorrechten en immuniteiten verleent; of*
  - iv) krachtens het Concordaat (Verdrag van Lateranen) van 1929 dat werd gesloten tussen de Heilige Stoel (Vaticaanstad) en Italië.*
4. *Lid 3 wordt ook geacht van toepassing te zijn op gevallen waarin een lidstaat optreedt als gastland van de Organisatie voor veiligheid en samenwerking in Europa (OVSE).*
5. *De Raad wordt naar behoren geïnformeerd in elk van de gevallen waarin een lidstaat krachtens lid 3 of lid 4 een vrijstelling verleent.*
6. *De lidstaten kunnen vrijstellingen van de krachtens lid 1 opgelegde maatregelen verlenen voor reizen die plaatsvinden op grond van humanitaire noden, of om vergaderingen van intergouvernementele instanties, met inbegrip van door de Europese Unie geïnitieerde vergaderingen, of vergaderingen waarvoor een lidstaat als fungerend voorzitter van de OVSE als gastheer optreedt, bij te wonen wanneer een politieke dialoog wordt gevoerd waarbij de democratie, de mensenrechten en de rechtsstaat in (land) rechtstreeks worden bevorderd.*

7. *Een lidstaat die de in lid 6 bedoelde vrijstellingen wil verlenen, brengt zulks schriftelijk ter kennis van de Raad. De vrijstelling wordt geacht te zijn toegestaan, tenzij één of meer leden van de Raad binnen twee werkdagen na ontvangst van de kennisgeving van de voorgestelde vrijstelling, schriftelijk bezwaar maken bij de Raad. Indien één of meer leden van de Raad bezwaar maken, kan de Raad met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen besluiten de voorgestelde vrijstelling te verlenen.*

8. *In de gevallen waarin een lidstaat krachtens de leden 3, 4, 6 en 7, machtiging verleent tot binnenkomst op of doorreis via zijn grondgebied van de in de bijlage vermelde personen, geldt deze machtiging alleen voor het doel waarvoor ze is verleend en alleen voor de daarbij betrokken personen."*

69. Wanneer een persoon voor wie zowel een bevroering van tegoeden als een reisverbod geldt, van een lidstaat op grond van de leden 3, 4, 6 en 7 van bovenstaand standaardartikel een vrijstelling krijgt, zijn de lidstaten niet verplicht de middelen in beslag te nemen die de betrokken persoon bij zich draagt en die hij redelijkerwijs nodig kan hebben voor het doel van het bezoek waarvoor hem de machtiging is verleend.

E. Financiële restricties

70. Een standaardformulering voor bevroering van tegoeden aan de hand van een wetstekst op basis van de artikelen 60 en 301 (en van artikel 308, indien nodig) van het VEG zou als volgt kunnen luiden:

"1. Alle tegoeden en economische middelen die gehouden worden door, in bezit zijn of onder beheer staan van [individuele leden van de regering van (land) en] van de in bijlage (X) genoemde [met hen geassocieerde]²⁵ natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen, worden bevroren.

---

²⁵ Deze tekstgedeeltes zijn in een aantal gevallen niet van toepassing (bijvoorbeeld bij maatregelen gericht tegen terroristen).

2. Er worden geen tegoeden of economische middelen direct of indirect aan of ten behoeve van de in bijlage (X) genoemde natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen ter beschikking gesteld."

Vrijstellingen

71. Een standaardformulering voor een artikel inzake vrijstelling van bevrozing van tegoeden en het verbod om tegoeden en economische middelen ter beschikking te stellen, zou als volgt kunnen luiden:

"1. De bevoegde autoriteit kan op door haar passend geachte voorwaarden de bevrozing van bepaalde tegoeden of andere economische middelen ongedaan maken of bepaalde tegoeden of andere economische middelen ter beschikking stellen nadat zij heeft vastgesteld dat die tegoeden of andere economische middelen:

- (a) noodzakelijk zijn voor het dekken van uitgaven voor de basisbehoeften van de in bijlage (X) genoemde personen, zoals betalingen voor voedsel, huur of hypotheeklasten, geneesmiddelen of geneeskundige behandelingen, belastingen, verzekeringspremies of openbare voorzieningen;*
- (b) uitsluitend bestemd zijn voor de betaling van redelijke honoraria en vergoeding van gemaakte kosten in verband met de verlening van juridische diensten;*
- (c) uitsluitend bestemd zijn voor de betaling van kosten voor alleen het houden of beheren van bevroren tegoeden of andere economische middelen;*

(d) noodzakelijk zijn voor het dekken van buitengewone uitgaven, mits deze (bevoegde autoriteit) aan (de andere bevoegde autoriteiten en de Commissie) ten minste twee weken van tevoren kennis heeft gegeven van de redenen waarom zij van mening is dat een specifieke toelating moet worden verleend."

De bevoegde autoriteit stelt de bevoegde autoriteiten van de andere lidstaten en de Commissie in kennis van een uit hoofde van dit artikel verleende toelating.

2. *Artikel .. (het verbod om tegoeden of andere economische middelen ter beschikking te stellen) is niet van toepassing op het overmaken op bevroren rekeningen van:*

a) rente of andere inkomsten op deze rekeningen; of

b) betalingen die verschuldigd zijn krachtens contracten, overeenkomsten of verplichtingen die zijn gesloten of ontstaan vóór de datum waarop de bepalingen van dit gemeenschappelijk standpunt/deze verordening op deze rekeningen van toepassing werden,

op voorwaarde dat artikel ... (bevriezing van tegoeden en economische middelen van op een lijst geplaatste personen en entiteiten) van toepassing blijft op deze rente, andere inkomsten en betalingen."

72. Een standaardformulering voor de creditering van bevroren rekeningen zou als volgt kunnen luiden:

Reg.

"Artikel ... (verwijzing naar het artikel waarbij het verbod wordt ingesteld om tegoeden of economische middelen ter beschikking te stellen van op de lijst geplaatste natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of lichamen) mag niet beletten dat bevroren rekeningen worden gecrediteerd door financiële instellingen of kredietinstellingen die middelen ontvangen die door derde partijen worden overgemaakt op de rekening van de op de lijst geplaatste personen, entiteiten of lichamen, op voorwaarde dat ook deze overmakingen bevroren worden. De financiële instelling of kredietinstelling brengt de bevoegde autoriteiten onverwijld op de hoogte van dergelijke verrichtingen."

73. Een standaardformulering voor een specifiek artikel met vrijstellingen van de bevroering van tegoeden en van het verbod op het ter beschikking stellen van tegoeden of economische middelen wanneer deze tegoeden of economische middelen in een gerechtelijke, administratieve of scheidsrechterlijke procedure in onderpand zijn gegeven, zou als volgt kunnen luiden:

In afwijking van artikel ... (de vereiste om tegoeden en economische middelen te bevroeren) kunnen de in bijlage (Y) genoemde bevoegde autoriteiten van de lidstaten het vrijgeven van bepaalde bevroren tegoeden of economische middelen toestaan indien aan volgende voorwaarden is voldaan:

- a) de tegoeden of economische middelen zijn vóór ... (datum van inwerkingtreding van de verordening) in een gerechtelijke, administratieve of scheidsrechterlijke procedure in onderpand gegeven, of er is vóór die datum over de tegoeden of economische middelen een gerechtelijke, administratieve of scheidsrechterlijke uitspraak gedaan;*
- b) de tegoeden of economische middelen zullen uitsluitend worden aangewend om te voldoen aan vorderingen die door een dergelijk onderpand zijn gewaarborgd of door een dergelijke uitspraak geldig zijn verklaard, overeenkomstig de wetten en reglementen tot vaststelling van de rechten van de personen die titularis zijn van dergelijke vorderingen;*
- c) het onderpand of de gerechtelijke uitspraak is niet ten behoeve van een in bijlage (Y) bij deze verordening opgenomen persoon, entiteit of lichaam;*
- d) de erkenning van het onderpand of van de uitspraak is niet in strijd met de openbare orde van de betrokken lidstaat.*

De bevoegde autoriteit stelt de bevoegde autoriteiten van de andere lidstaten en de Commissie in kennis van een uit hoofde van dit artikel verleende toelating."

F. Jurisdictie

74. De standaardformulering om aan te geven in welke mate de restrictieve maatregelen moeten worden toegepast wanneer er banden zijn met de EU of met andere leden van de internationale gemeenschap zou als volgt kunnen luiden:

Reg.

"Deze verordening is van toepassing:

- op het grondgebied van de Gemeenschap, inclusief het luchtruim;*
- aan boord van ieder vliegtuig en vaartuig dat onder de rechtsbevoegdheid van een lidstaat valt;*
- op alle zich op het grondgebied of buiten het grondgebied van de Gemeenschap bevindende natuurlijke personen die onderdaan van een lidstaat zijn;*
- op elke volgens het recht van een lidstaat erkende of opgerichte rechtspersoon, entiteit of lichaam;*
- op elke rechtspersoon, entiteit of lichaam ten aanzien van alle geheel of gedeeltelijk binnen de Gemeenschap verrichte zakelijke transacties."*

G. Inbreuken

75. De verordeningen waarbij restrictieve maatregelen worden opgelegd, bevatten bepalingen betreffende sancties bij inbreuken. De standaardformulering zou in dit geval als volgt kunnen

Reg.

luiden:

"1. De lidstaten stellen regels vast met betrekking tot de sancties die van toepassing zijn op schendingen van de bepalingen van deze verordening, en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

2. De lidstaten stellen de Commissie onverwijld na de inwerkingtreding van de verordening in kennis van de desbetreffende bepalingen en delen haar alle latere wijzigingen ervan zo spoedig mogelijk mede."

76. Het is wenselijk dat de restrictieve maatregelen zo spoedig mogelijk worden toegepast. Te dien einde streven de lidstaten ernaar om overeenkomstig hun respectieve nationale procedures binnen dertig dagen over de in bovenstaande paragraaf bedoelde regels te beschikken. Bij gebreke van dergelijke regels zouden de lidstaten ook kunnen overwegen nationale regels vast te stellen ter sanctionering van inbreuken op verordeningen waarbij restrictieve maatregelen worden opgelegd.

H. Verstrijking/toetsing ²⁶

CP

77. Een standaardformulering voor een verstrijkingsclausule zou als volgt kunnen luiden:

*"Dit gemeenschappelijk standpunt is van toepassing gedurende een periode van .....
Het wordt voortdurend getoetst. Het wordt zo nodig verlengd of gewijzigd indien de Raad oordeelt dat de doelstellingen ervan niet zijn bereikt."*

78. Een standaardformulering voor een toetsingsclausule zou als volgt kunnen luiden:

CP

"Dit gemeenschappelijk standpunt wordt ..... na de aanneming ervan en daarna om de ..... getoetst. Het wordt ingetrokken indien de Raad oordeelt dat de doelstellingen ervan zijn bereikt."

---

²⁶ Momenteel bevatten de meeste EU-sanctieteksten waarbij een visumverbod of het bevroeren van tegoeden wordt opgelegd einddata, terwijl de teksten over wapenembargo's doorgaans toetsingsclausules hebben.

IV. Monitoring en evaluatie van restrictieve maatregelen

79. De doeltreffendheid van restrictieve maatregelen van de EU – alsmede de geloofwaardigheid van de EU – hangt in grote mate af van de strikte implementatie en handhaving ervan, zonder uitzonderingen, in alle lidstaten. Om te zorgen voor een adequate follow-up van EU-besluiten om restrictieve maatregelen op te leggen, is een specifiek Raadsorgaan ingesteld dat zich moet wijden aan het uitwisselen van ervaringen en het ontwikkelen van beste praktijken voor de implementatie en handhaving van restrictieve maatregelen. De Groep raden buitenlandse betrekkingen vergadert te dien einde regelmatig in "sanctie-samenstelling" (RELEX/sancties), zo nodig versterkt met deskundigen uit de hoofdsteden. De samenstelling Relex/sancties heeft het volgende mandaat ²⁷:

- uitwisseling van informatie en ervaring met betrekking tot de implementatie van door de EU opgelegde specifieke regelingen inzake restrictieve maatregelen;
- bijdragen aan de ontwikkeling van beste praktijken in de lidstaten bij de implementatie van restrictieve maatregelen;
- het vergaren van alle beschikbare informatie over vermoedelijke omzeilingen door de beoogde staten, personen en entiteiten, van restrictieve maatregelen van de EU en andere internationale sanctieregelingen die voor de EU van belang zijn;
- uitwisseling van informatie en ervaring, in voorkomend geval ook met derde landen en internationale organisaties, ter zake van de implementatie van internationale sanctieregelingen die van belang zijn voor de EU;
- bijstand verlenen voor het beoordelen van de resultaten en de problemen bij de implementatie van regelingen inzake restrictieve maatregelen;
- uitwisseling van standpunten over manieren en middelen om een doeltreffend beheer van regelingen inzake restrictieve maatregelen, met inbegrip van de humanitaire bepalingen ervan, te waarborgen;
- bespreking van alle relevante technische kwesties in verband met de implementatie van restrictieve maatregelen van de EU.

De formatie Relex/Sancties heeft onder meer beste praktijken van de EU geformuleerd inzake de effectieve implementatie van financiële restrictieve maatregelen ²⁸.

---

²⁷ Het mandaat van Relex/sanctie staat in doc. 5603/04.

²⁸ doc. 15115/05.

80. Zowel de GBVB-rechtsinstrumenten als de EG-verordeningen moeten voorzien in regelmatige rapportage over de implementatiemaatregelen en handhavingsactiviteiten van de lidstaten om daadwerkelijk uitvoering te geven aan de restrictieve maatregelen. Monitoring op EU-niveau moet het mogelijk maken om op een meer samenhangende manier te beoordelen of de restrictieve maatregelen het nodige effect sorteren. Dit is van cruciaal belang wanneer het om autonome maatregelen gaat, omdat de monitoring dan een basis vormt om te besluiten of wetsteksten moeten worden verbeterd, en om enigermate te kunnen beoordelen of het nuttig is de maatregelen te continueren.

BIJLAGE I

Lijst van uitrusting die voor binnenlandse repressie kan worden gebruikt

Uitrusting voor binnenlandse repressie, bedoeld in artikel (x)

1. De volgende vuurwapens, munitie en toebehoren:
  - 1.1 vuurwapens die niet vallen onder ML 1 of ML 2 van de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU;
  - 1.2 munitie speciaal ontworpen voor de vuurwapens die zijn vermeld in punt 1.1, en speciaal daarvoor ontworpen onderdelen;
  - 1.3 vuurwapenvizieren die niet vallen onder de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU.
2. Bommen en granaten die niet vallen onder de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU.
3. De volgende voertuigen:
  - 3.1 voertuigen uitgerust met een waterkanon, die speciaal zijn ontworpen of aangepast ten behoeve van oproerbeheersing;
  - 3.2 voertuigen die speciaal zijn ontworpen of aangepast om door middel van stroomstoten indringers af te weren;
  - 3.3 voertuigen die speciaal zijn ontworpen of aangepast om barricades te verwijderen, met inbegrip van constructiematerieel met bescherming tegen kogels;
  - 3.4 voertuigen die speciaal zijn ontworpen voor vervoer of overbrenging van gevangenen en/of gedetineerden;
  - 3.5 voertuigen die speciaal zijn ontworpen om mobiele barrières op te werpen;
  - 3.6 voor de in 3.1 tot en met 3.5 vermelde voertuigen bestemde onderdelen, speciaal ontworpen ten behoeve van oproerbeheersing.

Noot 1 Dit punt bestrijkt geen voertuigen die speciaal zijn ontworpen ten behoeve van brandbestrijding.

Noot 2 Voor de toepassing van punt 3.5 omvat de term "voertuigen" ook opleggers.

4. De volgende explosieven en aanverwante uitrusting:
- 4.1 Uitrusting en toestellen die speciaal ontworpen zijn voor het al dan niet elektrisch inleiden van explosies, met inbegrip van ontstekingstoestellen, detonatoren, ontstekers, "boosters" en slagkoord, alsmede speciaal daarvoor ontworpen onderdelen, met uitzondering van: uitrusting en toestellen die speciaal ontworpen zijn voor een specifiek commercieel gebruik, zijnde het door detonatie in werking stellen of doen functioneren van andere uitrusting of toestellen die niet het veroorzaken van explosies tot functie hebben (bijvoorbeeld toestellen voor het opblazen van airbags, piekstroombegrenzers of toestellen voor het in werking stellen van sprinklerinstallaties);
  - 4.2 Ladingen voor directionele explosies die niet onder de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU vallen;
  - 4.3 De volgende andere explosieven die niet onder de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU vallen, en aanverwante stoffen:
    - a. amatol;
    - b. nitrocellulose (met een stikstofgehalte van meer dan 12,5%);
    - c. nitroglycol;
    - d. penta-erythritol tetranitraat (PETN);
    - e. picrylchloride;
    - f. 2, 4, 6-trinitrotolueen (TNT).
5. De volgende beschermende uitrusting die niet valt onder ML 13 van de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU:
- 5.1 Lichaamspantsering met bescherming tegen kogels en/of messteken;
  - 5.2 Kogel- en/of fragmentatiebestendige helmen, helmen voor oproerbeheersing, schilden voor oproerbeheersing en kogelbestendige schilden.
- Noot Dit punt heeft geen betrekking op:*
- *uitrusting speciaal ontworpen voor sportieve activiteiten;*
  - *uitrusting speciaal ontworpen met het oog op de vereisten in verband met de veiligheid op het werk.*
6. Simulatieapparatuur die niet onder ML 14 van de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU valt, voor opleiding in het gebruik van vuurwapens en speciaal daarvoor ontworpen programmatuur.
7. Niet door de gemeenschappelijke lijst van militaire goederen van de EU bestreken nachtzicht- en thermische beeldvormingsapparatuur en beeldversterkerbuizen.

8. Scheermesprikkeldraad.
9. Militaire messen, gevechtsmessen en bajonetten met een bladlengte van meer dan 10 cm.
10. Productieapparatuur die speciaal is ontworpen voor de in deze lijst vermelde goederen.
11. Specifieke technologie voor de ontwikkeling, de vervaardiging of het gebruik van de in deze lijst vermelde goederen.

BIJLAGE II

Modellen voor het opnemen op een lijst van personen, groepen en entiteiten die aan restrictieve maatregelen onderworpen zijn

Lijst bedoeld in (de) artikel(en) ...

A. Model voor het opnemen op een lijst van personen die aan restrictieve maatregelen onderworpen zijn ¹

Naam, voornaam:

Alias:

Geslacht:

Titel, functie:

Adres (nr., straat, postcode, stad, land):

Geboortedatum:

Geboorteplaats (stad, land):

Paspoort nr./identiteitskaart nr. (met vermelding van het afgevend land en van de datum en plaats van afgifte):

Nationaliteit:

Andere informatie (bijvoorbeeld naam van vader en moeder, identificatienummer, telefoon of faxnummer):

---

¹ In sommige rubrieken kan meer dan één gegeven worden ingevuld.

B. Model voor het opnemen op een lijst van groepen en entiteiten die aan restrictieve maatregelen onderworpen zijn ²

Naam

Plaats van registratie

Datum van registratie

Registratienummer

Voornaamste plaats van bedrijvigheid

Andere informatie

---

² In sommige rubrieken kan meer dan één gegeven worden ingevuld.